



DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref
12/5637-

Dato
24.01.2013

Avgjørelse av klager på vedtak om kvotejakt på gaupe i region 6 i 2013

Miljøverndepartementet viser til klager fra Naturvernforbundet datert 3. desember 2012, Bygdefolk for rovdyr datert 9. desember 2012, Foreningen Våre Rovdyr datert 15. desember 2012, Fosen Naturvernforening datert 16. desember 2012 og Nord-Trøndelag Bondelag datert 18. desember 2012. Det klages på rovviltnemnda i region 6 (Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal) sitt vedtak av 22. november 2012 om kvote for jakt på gaupe i regionen i 2013.

Klagene er behandlet etter lov av 29. mai 1981 nr. 38 om viltet (viltloven) § 9, lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 16, jf. § 77 og lovkapittel II Alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk, og forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) §§ 4, 7 og 11.

Miljøverndepartementet endrer med dette nemndas vedtak om kvote for kvotejakt på gaupe slik at den totale kvoten settes til 33 dyr, hvorav 2 voksne hunndyr. Hunndyrkvoten gjelder ikke i kvotejaksområdene 3, 10, 11 og 15. Det tildeles ingen reservekvote i region 6. Miljøverndepartementet opprettholder rovviltnemndas vedtak når det gjelder områder med kvotefri jakt. Tildelte kvoter kan ikke flyttes mellom jaktområder, men det gjøres unntak fra dette i tilfelle overskyting i en region. Jaktområder kan ikke slås sammen under jakta. Naturvernforbundet, Bygdefolk for rovdyr, Foreningen Våre Rovdyr og Fosen Naturvernforening har fått delvis medhold fordi gaupebestanden skal forvaltes så nær bestandsmålet som mulig, jf. rovviltforliket i juni 2011. Departementet har lagt til grunn best tilgjengelig kunnskap om gaupebestandens utvikling.

Saksgang

Rovviltnemnda i forvaltningsregion 6 (Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal) vedtok 22. november 2012 en totalkvote på 38 gauper hvorav 5 voksne hunngauper, med en reservekvote på inntil 8 dyr, hvorav inntil 3 voksne hunndyr. I kvotejaktsonrådene 3, 10, 11 og 15 ble det vedtatt å ikke ha en hunndyrkvote. Det ble også åpnet for kvotefri jakt i deler av Møre og Romsdal fylke. Vedtaket ble påklaget av Naturvernforbundet, Bygdefolk for rovdyr, Foreningen Våre Rovdyr, Fosen Naturvernforening og Nord-Trøndelag Bondelag. Klagene ble fremmet innenfor den alminnelige klagefristen etter forvaltningsloven § 29 første ledd.

Rovviltnemnda har med grunnlag i klagene vurdert saken på nytt, og opprettholder sitt vedtak av 22. november 2012. Rovviltnemnda oversendte saken til Miljøverndepartementet for endelig avgjørelse den 21. desember 2012, jf. rovviltforskriften § 18. Kopi av rovviltnemndas oversendelse til Miljøverndepartementet er sendt klagerne.

I tråd med rovviltforskriften § 18 første ledd annet punktum har Direktoratet for naturforvaltning gitt en faglig tilråding i brev av 11. januar 2013.

Klagers anførsler

I klagene anføres i hovedsak følgende:

Naturvernforbundet

Naturvernforbundet støtter sekretariatets saksframlegg og dets begrunnelser. Videre aksepteres tillegget av 3 dyr i jaktområde 10 og 11, med en hunndyrbestemmelse som i sekretariatets saksframlegg. Videre godtas en reservekvote på 6 dyr, hvorav 2 hunndyr, men disse kan bare tildeles i Nord-Trøndelag unntatt jaktområde 7. Naturvernforbundet klager på resten av vedtaket og ber om utsatt iverksettelse.

Det vises til at man i nyere tid ikke har nådd delmålet for Møre og Romsdal, og at det er en nedadgående trend for Sør-Trøndelag. Det vises til forvaltningsplanen for region 6 og formuleringen om at kvote bare kan fastsettes i delområder som har like mange eller flere ynglinger enn det som er vedtatt som delmål for området. Videre at det i forvaltningsplanen er et ønske å forskyve gaupeynglingene sørvestover. Naturvernforbundet mener alle disse prinsippene er brutt i vedtaket, og at det området som skal avlastes må tåle å ha noen ekstra ynglinger for at region 6 totalt sett skal oppnå ynglemålet.

Det vises til at det er oppgitt tap av seks sau i Møre og Romsdal. Disse var registrert i Molde kommune, som ligger i området for kvotefri jakt. Naturvernforbundet mener tapene som er registrert i Sør-Trøndelag er så lave at de ikke kan tillegges vekt når det skal være en gaupebestand der.

Naturvernforbundet viser til at det ikke skal skytes dyr som opptre sammen med andre i jaktområde 1 og 2, og 7 og 8, men at ynglesuksess avhenger av en rekke andre faktorer slik at tiltaket ikke er kraftig nok til å forsvare jakt.

Videre påpeker Naturvernforbundet at det ikke er gjort vurderinger etter naturmangfoldloven for den delen av vedtaket som går utover sekretariatets saksframlegg. Det er heller ikke gjort vurdering av om ynglemålet for Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal kan nås med det nye vedtaket, jf. rovviltforskriften § 7.

Naturvernforbundet er enig i at kunnskapsgrunnlaget er godt nok for å forvalte gaupebestanden, jf. naturmangfoldloven § 8, men at kunnskapen må benyttes når kvoter fastsettes.

Bygdefolk for rovdyr

Bygdefolk for rovdyr viser til at sekretariatet innstilte på å ikke åpne for jakt i de områdene av Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag der det er mål om yngling, men at nemnda åpnet for dette gjennom sitt vedtak. Dette gir en økning av totalkvoten og jaktområdet.

Bygdefolk for rovdyr anfører at forvaltningsplanen sier at det er et mål om to ynglinger i Møre og Romsdal, og viser til at dette målet ikke er nådd de siste årene. Videre at det i Sør-Trøndelag er et mål om tre ynglinger, og at det har vært en nedgang i antall ynglinger her fra 6 i 2009 til 2 i 2012. Bygdefolk for rovdyr anfører at jakt i disse områdene vil påvirke bestanden negativt.

Bygdefolk for rovdyr viser til forvaltningsplanen for regionen, der det bl.a fremgår at Møre og Romsdal må ta en større del av ansvaret for gaupe i regionen enn tidligere, at man i Sør-Trøndelag må stabilisere og opprettholde bestanden for mulighet for spredning til Møre og Romsdal, og at det er grunnlag for å senke bestanden ytterligere i Nord-Trøndelag. Videre at kvote bare skal fastsettes for delområdene som har like mange eller flere ynglinger enn det som er vedtatt som delmål for området. Bygdefolk for rovdyr mener disse prinsippene er brutt i rovviltnemndas vedtak. Bygdefolk for rovdyr mener at dersom nemnda har til hensikt å redusere gaupestammen i Nord-Trøndelag, og målet om antall ynglinger totalt skal nås for regionen, må målene om antall ynglinger nås i de andre to fylkene. Bygdefolk for rovdyr mener vedtaket ikke virker å være basert på vurdering av om ynglemålet nås.

Bygdefolk for rovdyr mener at vedtaket om sammenslåing av jaktområder og at det skal være minimum ett dyr i hvert område, fjerner seg helt fra hensiktene i sekretariatets saksframlegg, og også åpner for lettere å benytte tilleggskvoten.

Bygdefolk for rovdyr mener videre at nemnda bryter med sin egen fag- og rådgivningsinstans i vedtaket, og dermed også med naturmangfoldloven § 8.

Foreningen Våre Rovdyr

Foreningen Våre Rovdyr mener det ikke er rimelig å forvente at bestanden vil nå opp til 12 ynglinger i 2013 med et uttak på 38 individer. Det vises til at prognosene tilsier en relativt stor risiko for at bestanden vil ligge under 12 ynglinger. Det vises videre til at de dokumenterte og antatte tapene av både husdyr og tamrein forårsaket av gaupe er små. Foreningen Våre Rovdyr anbefaler maksimalt 15 individer i kvoten.

Fosen Naturvernforening

Fosen Naturvernforening anfører at kvotejaktsonråder uten hunddyrkvoter ikke tar hensyn til lovgrunnlaget. Videre at kvotevedtaket ikke baseres på at gaupebestanden er på vei nedover etter historisk høy avskyting de siste årene og lite gaupe felt i 2012. Fosen Naturvernforening anfører at vedtaket ikke baseres på at skadeomfanget er redusert med over 50 % siden 2009, og med 30 % når det gjelder husdyr bare fra i fjor.

Fosen Naturvernforening anfører videre at vedtaket ikke tar hensyn til gaupas rolle i naturen, og at kvotevedtaket ikke tar nok hensyn til at det skal opprettholdes et godt nok genetisk grunnlag for gaupe. Fosen Naturvernforening mener bestanden vil bli så sterkt redusert i viktige yngleområder at faren for innavl vil øke. Videre at kvotevedtaket er feilaktig begrunnet med at dette vil være noe av det viktigste for å hjelpe beitenæringen på Fosen.

Fosen Naturvernforening anfører at kvoten må reduseres fra 38 dyr til 20 dyr, hvorav 3 hunddyr uten tilleggskvote. Videre at kvoten for jaktområde 15 med Fosenhalvøya reduseres fra 10 til 5 gauper og at det ikke innføres noen form for kvotefri jakt på hunngauper i Fosen og de andre områdene uten hunngaubebegrensning.

Fosen Naturvernforening anfører også at Fosen ikke skal være et ynglefritt område, at det ikke bør benyttes helikopter og snøskuter ved skadefellingsforsøk og at rovviltnemnda er sammensatt på en slik måte at det svekker tillitten til avgjørelser som blir tatt. Det bes om en habilitetsvurdering av nemnda.

Nord-Trøndelag Bondelag

Nord-Trøndelag Bondelag mener totalkvoten må økes, særskilt i Nord-Trøndelag, for å få bestanden ned mot målet om 6 familiegrupper i fylket. Bondelaget mener videre at det må åpnes for kvotefri jakt på gaupe på Fosen, hvor det i forvaltningsplanen for region 6 ikke er mål om yngling.

Nord-Trøndelag Bondelag forventer at rovviltforlikets punkt om reduksjon av konflikt i rovviltforvaltningen og om at bestandene skal holdes så nært bestandsmålene som mulig følges opp. Det vises til at bestandene av gaupe og jerv har ligget over bestandsmålene i region 6 fra 2005 til 2012 og at Nord-Trøndelag har hatt en større andel av bestandene enn det forvaltningsplanen tilsier.

Nord-Trøndelag Bondelag mener sporingsforholdene var dårlige sist vinter, og at det er behov for å holde uttaket av gaupe oppe i Nord-Trøndelag. Det vises til at Nord-Trøndelag alene har fylt bestandsmålet for gaupe i regionen alle år siden 2005, med unntak av i 2012. Det anføres at gaupebestanden i fylket må reduseres betydelig i Nord-Trøndelag for å få bestanden raskt ned på målsettingen om 6 årlige ynglinger i fylket. Videre at det må aksepteres at totalbestanden ved et slikt grep kan komme under målsettingen om 12 årlige ynglinger i en periode.

Nord-Trøndelag Bondelag mener at det må åpnes for kvotefri jakt i jaktområde 15 på Fosen, og at kvoten på 10 dyr i dette jaktområdet må fordeles på de andre jaktområdene i fylket slik at delmålet for fylket på 6 familiegrupper nås.

Rovviltnemndas vurdering

Når det gjelder klagen fra Naturvernforbundet, Bygdefolk for Rovdyr og Foreningen Våre Rovdyr kan ikke rovviltnemnda se at det legges frem nye momenter i klagen som ikke var kjent når vedtaket om kvote ble fattet den 22. november 2012. Nemnda mener at den faglige begrunnelsen for vedtak om kvote for kvotejakt på gaupe i 2013 er god og viser til det opprinnelige vedtak.

Når det gjelder klagen fra Fosen naturvernforening viser nemnda til kravet om at vedtaket om at Fosen ikke skal være yngleområde for gaupe må oppheves. Rovviltnemnda avviser dette på formelt grunnlag. Rovviltnemnda viser til at yngleområdene ble vedtatt da forvaltningsplanen ble godkjent av nemnda den 30. mai 2011, og er ikke en del av vedtaket om kvote for kvotejakt på gaupe. Kvoten for kvotejaksområde 15 er etter nemndas vurdering i tråd med forvaltningsplanen som sier at det ikke er en målsetting om ynglende gaupe på Fosen. Nemnda ønsker derfor å minimalisere bestanden av gaupe i dette området og kvoten settes høyt slik at ikke kvoten er en begrensende faktor. Når det gjelder størrelsen på totalkvoten viser rovviltnemnda til vurderingene rundt klagen fra Naturvernforbundet, Bygdefolk for rovdyr og Foreningen Våre rovdyr.

Når det gjelder klagen fra Nord-Trøndelag Bondelag har ikke rovviltnemnda myndighet til å fatte vedtak om kvotefri jakt i områder der det normalt opptrer gaupe i ynglende bestander. Fosen er et område der det normalt opptrer gaupe i ynglende bestander. Punktene avvises med bakgrunn i at nemnda ikke har myndighet/hjemmel til å fatte vedtak om kvotefri jakt.

Videre kan ikke nemnda se at Nord-Trøndelag Bondelag legger frem nye momenter i sin klage som ikke var kjent da nemnda fattet vedtak om kvote den 22. november 2012. Nemnda mener at den faglige begrunnelsen for vedtaket om kvote for kvotejakt på gaupe i 2013 er god, og viser til tidligere oversendt vedtak.

Direktoratet for naturforvaltnings faglige tilråding

Følgende fremgår av direktoratets faglige vurdering:

”Rovviltforskriften § 7 annet ledd regulerer hva rovviltnemnda skal legge vekt på når nemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for jakt på gaupe. Det følger av kommentarene til § 7 annet ledd at:

”Ved vurdering av felling eller jakt skal rovviltnemnden gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen. Kravet til presisjon i forvaltningsvedtak både med hensyn til bruk av skadefellingstillatelser og kvotejakt/lisensfelling øker jo nærmere ned mot de nasjonale bestandsmålene den aktuelle rovviltart forvaltes.”

Direktoratets faglige tilråding i denne saken knytter seg til å vurdere gaupebestandens status og forventede utvikling i region 6 og vurdere sannsynligheten for at bestanden etter neste års yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet på 12 ynglinger i regionen. Vurderingene knyttet til den forventede utviklingen av gaupebestanden i regionen tar utgangspunkt i at vedtatte kvote effektueres.

Rovviltnemnda i region 6 fattet i vedtak av 22. november 2012 en startkvote på 38 gauper for kvotejakt 2013, med en hunddyrkvote på 5 dyr over ett år i områder med mål om yngling av gaupe. Det er satt en reservekvote på inntil 8 dyr, med en hunddyrkvote på 3 dyr over ett år. Hunddyrkvoten på 5 voksne hunddyr er ikke gjeldende i kvotejaktsonrådene 3, 10, 11 og 15, dvs i områder uten mål om yngling av gaupe. I disse kvotejaktsonrådene kan det felles til sammen 25 gauper. Samlet sett for hele regionen er det en startkvote som er fordelt med 25 gauper uten hunddyrkvote i områder uten mål om yngling av gaupe, og 13 gauper med en hunddyrkvote på 5 voksne hunddyr i områder med mål om yngling av gaupe.

Totalt kan det i regionen felles 46 gauper hvorav 33 voksne hunddyr. Start- og tilleggskvoten er fordelt til 15 avgrensede kvotejaktsonråder. Det skal ikke tildeles dyr av reservekvote dersom oppdaterte bestandsvurderinger ikke tilsier det, og det skal særlig legges vekt på påviste gaupeskader på rein.

Om overvåking av gaupe og bestandssituasjonen i Norge og innenfor region 6:

Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt. Rovdata er den sentrale leverandør av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. NINA rapport 859: Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2012 gir den siste oppdaterte oversikten over antall dokumenterte ynglinger av gaupe i hver region, og for hele landet. Årene 2010, 2011 og 2012 er det registrert henholdsvis 80, 74 og 69 ynglinger av gaupe på landsbasis. Antallet ynglinger i 2012 tilsvarer en estimert minimum totalbestand på 384-408 dyr. Direktoratet konstaterer at det nasjonale

bestandsmålet på 65 årlige ynglinger av gaupe på landsbasis ble nådd i 2012. Det er den siste treårsperioden registrert henholdsvis 20, 18 og 14 ynglinger av gaupe i region 6. Gjennomsnittet er på 17,3 ynglinger, og bestandsmålet på 12 årlige ynglinger er følgelig nådd.

Om gaupas forventede utvikling innenfor region 6:

Norsk Institutt for naturforskning (NINA) introduserte i 2011 prognosemodell for beregning av bestanden av gaupe i Norge (NINA rapport 774). Modellen kan benyttes til å forutsi bestandsstørrelse av gaupe fremover i tid, samt å beregne hvilken effekt ulike jaktuttak vil ha på bestanden før jakt den påfølgende vinteren. Dette som en hjelp til å redusere utfordringene med å stabilisere utviklingen av gaupebestanden, siden en tidligere har vært nødt til å ta utgangspunkt i fjorårets familiegruppetellinger når årets kvoter skal fastsettes. Modellen baserer seg på tidsserien med tellinger av familiegrupper og uttak av gauper bakover i tid for å beregne en prognose fremover i tid.

Prognosemodellen er videreført i NINA rapport 859 for å gi den siste oppdaterte oversikten over bestandsutviklingen av gaupe fremover i tid. Rapporten viser at for landet som helhet kan en forvente en liten oppgang i antall familiegrupper fra 69 familiegrupper før jakt i 2012 til 70 (60-82) familiegrupper før jakt i 2013. Det er estimert 27 % sannsynlighet for at gaupebestanden før jakt i 2013 vil være under det nasjonalt fastsatte bestandsmålet på 65 familiegrupper av gaupe. For region 6 viser prognosen en liten nedgang i antall familiegrupper fra 14 familiegrupper før jakt i 2012 til 13 (usikkerhetsintervall mellom 8-18 fam.gr.) familiegrupper før jakt i 2013. Det er estimert 43 % sannsynlighet for at gaupebestanden før jakt i 2013, vil være under det fastsatte bestandsmålet på 12 årlige ynglinger.

Det er viktig å understreke at usikkerheten i estimatene til modellen er større for de regionspesifikke prognosene enn for landet som helhet. Antall familiegrupper er mindre enn for hele landet. Og i enkelte regioner er det svært små tall. Dette betyr at den usikkerheten som eksisterer rundt observasjoner av familiegrupper spiller en større rolle jo mindre tall man opererer med. Små bestander er også mer påvirket av mellomårsvariasjoner i f.eks fødsels- og dødsrater, som igjen ikke vil fanges opp like godt i prognosemodellen som i den ordinære overvåkingen.

Prognosemodellen kan videre anvendes til å beregne hvor store uttak en region kan ha, når regionen befinner seg i nærheten av bestandsmålet og det er ønskelig med en stabilisert bestand. For landet som helhet viser modellen at en kan høst 0,43 voksne hunndyr pr registrerte familiegruppe hvis en ønsker en stabilisert bestand rundt bestandsmålet. For å holde en stabilisert bestand i region 6 på 12 familiegrupper av gaupe gir modellen et estimert totaluttak på 15 gauper hvorav totalt 5 voksne hunndyr.

Direktoratets vurdering og faglige tilråding

Det følger av naturmangfoldloven § 8 første ledd at beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskaplig kunnskap om bl.a. arters bestandssituasjon samt effekten av påvirkninger. Direktoratet har i sin faglige tilråding lagt vekt på NINA rapport 859 med rapporterte tall for bestandsstatus i 2012 og prognoser for 2013. Prognosemodellen vil ikke med 100 % sikkerhet kunne forutsi utviklingen i gaupebestanden, men vi kan gi en sannsynlighetsfordeling for ulike utfall. Etter direktoratets vurdering er dette den best tilgjengelige kunnskapen om gaupas bestandssituasjon før jakt i 2013. Alternativet er å ta utgangspunkt i fjorårets familiegrupperegistreringer når årets kvoter fastsettes.

I 2012 var nedgangen i antall familiegrupper i Norge størst i Hedmark og i region 6. I region 6 var nedgangen på 4 familiegrupper før jakt i 2012 i forhold til året før. Reduksjonen er som følge av en ønsket utvikling. Det fremgår også av prognosemodellen en forventning om en svak nedgang i bestanden av gaupe i regionen før jakt i 2013 sammenlignet med 2012. Direktoratet viser til § 7 i rovviltforskriften og kravet til presisjon i forvaltningsvedtak jo nærmere ned mot bestandsmålet de nasjonale bestandsmålene den aktuelle rovviltart forvaltes.

Region 6 skal oppfylle det nasjonale bestandsmålet på 12 årlige familiegrupper av gaupe og rovviltnemnda har vedtatt en forvaltningsplan som beskriver i hvilke områder av regionen familiegruppene skal fordeles, det vil si områder med mål om ynglinger av gaupe og områder uten mål om yngling. Ambisjonen i områder uten mål om yngling er å holde bestanden lavt ved å tillate høye kvoter. Dette er i tråd med rovviltforliket fra 2011 der det er presisert at soneinndelingen skal forvaltes tydelig.

Registreringer av familiegrupper de siste fem årene frem til 2012 viser at regionen har ligget omtrent på bestandsmålet i områder med mål om yngling. I områdene uten mål om yngling har det vært en nedgang i antall registrerte familiegrupper. Dette er en ønsket utvikling jf. prinsippet om geografisk differensiert forvaltning og det nasjonale bestandsmålet for regionen. Nedgangen i antall registrerte familiegrupper i 2012 har medført en ytterligere nedgang av familiegrupper i områder med mål om yngling. NINA rapport 859 og fordelingen av familiegrupper i region 6 viser, ved å jamføre de med områder med og uten mål om yngling i regionen, at antall familiegrupper er under bestandsmålet for regionen i områder med mål om yngling. Direktoratet viser også til at det under kvotejakten i 2012 ble skutt totalt 17 gauper, hvorav 8 voksne hunndyr. Den høye avgangen av voksne hunndyr i 2012 medfører forsiktighet i forhold til kvotestørrelse for voksne hunndyr i 2013.

Direktoratet konstaterer at det i områder med mål om yngling er satt en kvote på 13 gauper med en hunndyrkvote på 5 voksne hunndyr. I områder uten mål om yngling er det satt en kvote på 25 gauper uten hunndyrkvote. I tillegg er det satt en reservekvote på inntil 8 dyr med en hunndyrkvote på 3 voksne dyr. Etter direktoratets vurdering er det satt høye kvoter i områder uten mål om yngling. Det er ikke satt en

hunndyrbegrensning i disse områdene, noe som vil kunne ha en direkte fremtidig konsekvens for oppnåelse av bestandsmålet for hele regionen. Den vedtatte høye kvoten i områder uten mål om yngling mener direktoratet allikevel vil ha en direkte konsekvens for fastsettelse av kvote i områder med mål om yngling, ettersom det før jakt i 2012 ble registrert færre familiegrupper i områder med mål om yngling enn bestandsmålet for regionen. Direktoratet tilrår derfor en lavere kvote enn vedtatt kvote i disse områdene. Direktoratet mener for øvrig at det er lite sannsynlig at kvoten fylles i områder uten mål om yngling ut ifra kjent bestandsstørrelse og tidligere års avgang i disse områdene.

Direktoratet kan ikke se at vedtatte kvote for jakt i region 6 i 2013 vil medføre en gaupebestand liggende rundt bestandsmålet. En effektivering av vedtatte kvote vil høyst sannsynlig medføre en ytterligere bestandsreduksjon i regionen og stor sannsynlighet for at det nasjonalt fastsatte bestandsmålet i regionen ikke nås etter årets yngling. Gjeldende kunnskap om gaupas bestandsdynamikk publisert gjennom ovennevnte prognosemodell, tilsier en lavere total- og hunndyrkvote i områder med mål om yngling av gaupe.

Med bakgrunn i bestandssituasjonen før jakt i 2012 og prognose for bestanden i 2013 tilrår direktoratet en kvote på 8 gauper i områder med mål om yngling, med en hunndyrkvote på 2 voksne gauper. I områder uten mål om yngling tilrår direktoratet samme kvote som fattet av nemnda i vedtak av 22. november 2012, det vil si 25 gauper uten hunndyrkvote. Direktoratet tilrår at kvoten fordeles i samsvar med sekretariatets innstilling til vedtak med unntak av kvotejaksområde 9: 2 gauper, kvotejaksområde 10 og 11: 13 gauper, kvotejaksområde 13: 1 gaupe og kvotejaksområde 14: 1 gaupe. Det tilrås ingen reservekvote i regionen og det tilrås ikke å flytte tildelte gauper fra et kvotejaksområde til et annet, eller sammenslåing av kvotejaksområder underveis i kvotejakta.

Direktoratets konklusjon

Etter en helhetsvurdering av rovviltnemnda i region 6 sitt vedtak om kvotejakt på gaupe i 2013, anser direktoratet det som mest sannsynlig at en effektivering av vedtatte kvotestørrelse vil medføre en bestandsreduksjon i regionen samt en stor sannsynlighet for at det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen ikke nås etter årets yngling.

Direktoratet har vektlagt tildelt kvote innenfor området med mål om yngling og tilrår en kvote på 8 gauper med en maksimal hunndyrkvote på 2 voksne hunndyr i dette området. I område uten mål om yngling tilrår direktoratet en kvote i samsvar med nemndas vedtak av 22. november 2012. Dette betyr at vi tilrår jakt på 33 gauper, hvorav det maksimalt kan felles 2 voksne hunndyr i områder med mål om yngling av gaupe. Direktoratet tilrår at det ikke åpnes for reservekvote, mulighet for å flytte tildelte gauper fra et kvotejaksområde til et annet, eller sammenslåing av kvotejaksområder.”

Miljøverndepartementets vurdering

Klagen er behandlet etter viltloven § 9, naturmangfoldloven § 16, jf. § 77, og rovviltforskriften §§ 4, 7 og 11. Videre har departementet, i henhold til naturmangfoldloven § 7, lagt prinsippene i loven §§ 8-10 og 12 til grunn som retningslinjer. Også forvaltningsmålet for arter i § 5 er trukket inn i skjønnsvurderingen. Det samme gjelder § 14 om vektlegging av andre viktige samfunnsinteresser og samiske interesser. Prinsippet i § 11 slår fast at tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Vedtaket gjelder jakt på gaupe, og departementet anser at § 11 ikke er relevant i denne saken.

Ved behandling av St.meld. nr. 15 (2003-2004) Rovvilt i norsk natur fastsatte Stortinget det nasjonale bestandsmålet for gaupe til 65 årlige ynglinger, jf. Innst.S. nr. 174 (2003-2004). Gjennom ny behandling av rovviltpolitikken i Stortinget våren 2011 ble bestandsmålet for gaupe på 65 årlige ynglinger på landsbasis videreført, jf. Representantforslag 163 S (2010-2011). Videre fremgår det at rovviltforvaltningen skal skje på en slik måte at bestanden over tid ligger så nær bestandsmålet som mulig. Det nasjonale bestandsmålet er nærmere fordelt på sju av de åtte forvaltningsregionene, jf. rovviltforskriften § 4. I forvaltningsregion 6 er det fastsatt et bestandsmål på 12 årlige ynglinger av gaupe, jf. rovviltforskriften § 4 bokstav f). Rovviltnemnda i region 6 har i forvaltningsplanen fordelt det nasjonalt fastsatte regionale bestandsmålet i delmål for hvert fylke. Ved vurdering av måloppnåelse ser departementet på det totale antall registrerte familiegrupper i regionen som helhet, men vurderer også kvotefastsettelsen opp mot de regionalt fastsatte delmålene.

Naturmangfoldloven, viltloven og rovviltforskriften danner den juridiske rammen for departementets vedtak i klagesaken. Naturmangfoldloven § 16 tredje ledd slår fast at høsting bare kan tillates når best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd. Videre følger det av fjerde ledd at ved avgjørelsen om å tillate høsting og om fremgangsmåten ved høsting, skal det legges vekt på artens funksjon i økosystemet og den virkningen høstingen kan ha på det biologiske mangfold for øvrig. Det skal også legges vekt på artens betydning for næring eller rekreasjon, høstingstradisjon i vedkommende område og på skade som arten gjør.

Naturmangfoldloven § 5 slår bl.a. fast at målet er at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmål, og skal forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp nr. 52 (2008-2009). Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4 og den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 6.

Det er rovviltnemnda i hver enkelt region som har hovedansvaret for forvaltningen av rovviltet, og rovviltnemnda skal gjennomføre vedtatt nasjonal rovviltpolitikk innenfor sin forvaltningsregion, jf. rovviltforskriften §§ 4 og 5. Når det fastsatte bestandsmålet for en art er nådd, har rovviltnemnda myndighet til å fatte vedtak om kvoter for jakt, jf. §§ 7 og 11. Departementet konstaterer at rovviltnemnda i denne saken hadde myndighet til å fatte vedtak om kvote for jakt på gaupe i 2013.

Rovviltforskriftens formål, jf. § 1, er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor denne rammen skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Også naturmangfoldloven § 14 inneholder bestemmelser om vektlegging av interesser. Det følger av § 14 første ledd at tiltak etter loven skal avveies mot andre viktige samfunnsinteresser. Annet ledd slår fast at ved vedtak i medhold av loven som berører samiske interesser direkte, skal det innenfor rammen som gjelder for den enkelte bestemmelse legges tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur. Vedtaket om kvotejakt gjelder rovviltregion 6 (Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal) der det foregår reindrift, og departementet anser at vedtaket berører samiske interesser direkte. Rovviltnemnda har i sitt vedtak vektlagt potensialet for rovviltskader på beitedyr, og ivaretar slik sett samiske interesser og andre samfunnsinteresser. Rovviltnemnda har redegjort for skade- og konfliktsituasjonen med beitenæring i regionen, jf. sekretariatets saksframlegg. Det er blant annet vist til at antall sau dokumentert og antatt tapt til gaupe i regionen er redusert sammenlignet med tidligere år, og at antall tamrein dokumentert og antatt tapt til gaupe er redusert fra 2010 til 2012.

Det følger av naturmangfoldloven § 8 første ledd at beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskaplig kunnskap om bl.a. arters bestandssituasjon samt effekten av påvirkninger. Departementet viser til direktoratets faglige tilråding som er gjengitt over. Det redegjøres der for kunnskapsgrunnlaget når det gjelder gaupas bestandssituasjon og effekten av uttak. Kravet til kunnskapsgrunnlag inngår også i rovviltforskriften § 7 annet ledd, som slår fast at nemndas vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt og data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen. Vedtak om kvotejakt på gaupe skal bl.a. inneholde en avgrensning av jaktområdet, bestemme antall dyr som kan skytes, eventuell fordeling på kjønn og alder og om bestemte typer dyr skal være unntatt fra jakt, jf. § 11 annet ledd. Rovviltnemnda har i sitt vedtak oppfylt disse kravene.

Rovviltnemnda skal i forbindelse med kvotefastsettelsen bl.a. gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling, og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen, jf. kommentarene til rovviltforskriften § 7 annet ledd og naturmangfoldloven § 10. Rovviltnemnda har ved kvotefastsettelsen vurdert bestandssituasjonen og bestandens forventede utvikling, jf. sekretariatets saksframlegg. I tillegg til data fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt er det i kvotefastsettelsen lagt til grunn tidligere

erfaringer med kvotejakt og avgang av gaupe i regionen. Det er blant annet vist til at det har vært en nedgang i gaupebestanden i regionen fra 26,5 familiegrupper før jakt i 2009 til 14 familiegrupper før jakt i 2012, og det vises i sekretariatets saksframlegg til at forholdsvis høye kvoter i 2009 og 2010 har resultert i denne nedgangen. Det vises også til at det fremgår av prognosemodellen i NINA rapport 859 at man forventer en svak nedgang i bestanden fra før jakt 2012 til før jakt 2013. Departementet mener dette er den beste tilgjengelige kunnskapen vi har om gaupas bestandssituasjon før jakt i 2013. Departementet anser at kravet til kunnskapsgrunnlag i naturmangfoldloven § 8 er oppfylt.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupa utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Det er i noen få tilfeller registrert sykdom på gaupe i regionen, og i 2010 ble det funnet en voksen hunngaue som var angrepet av skabb. Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakta, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen gaupa utsettes for i regionen. Den samlede belastningen har medført at bestanden er over forvaltningsmålet i region 6.

Føre-var-prinsippet i § 9 kommer i hovedsak til anvendelse der man ikke har tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger en beslutning kan ha på naturmiljøet. I slike tilfeller skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet som tiltaket volder. Etter departementets vurdering skal ikke føre-var-prinsippet tillegges stor vekt i denne saken da det foreligger betydelig kunnskap om bestanden, effekt av påvirkninger og samlet belastning arten utsettes for.

Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder, jf. rovviltforskriftens formål § 1. Når det gjelder kvotefordeling og jaktområdeavgrensning har rovviltnemnda lagt vekt på forvaltningsplanen og prioriteringen av områder til henholdsvis gaupe og beitenæring som følger av denne. Uttaket gjennom kvotejakta er vurdert med sikte på skadereduserende effekt. Dette er også i samsvar med prinsippet i naturmangfoldloven § 12. Det følger av denne bestemmelsen at for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slik lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultatet. Det er presisert i rovviltforliket at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Det vil si at kvoter for uttak skal settes slik at bestanden av arten holdes lavt i områder uten mål om yngling. Direktoratet for naturforvaltning har også lagt dette til grunn i sin faglige tilråding, og vurderer at det er satt svært høye kvoter i områder uten yngling og at det er lite sannsynlig at kvoten effektueres.

Foreningen Våre Rovdyr anfører at det ikke er rimelig å forvente at bestandsmålet vil nås i 2013 med et uttak på 38 individer under kvotejakta, og anbefaler maksimalt en kvote på 15 dyr. Fosen Naturvernforening anfører at kvotevedtaket ikke baseres på at

gaupebestanden er på vei nedover etter historisk høy avskyting de siste årene og lite gaupe felt i 2012. Fosen Naturvernforening mener at kvoten må reduseres fra 38 dyr til 20 dyr, hvorav 3 hunddyr uten tilleggskvotet. Departementet viser til at direktoratet i sin faglige tilråding har vurdert det slik at en effektivering av vedtatt kvote høyst sannsynlig vil medføre en ytterligere bestandsreduksjon i regionen og en stor sannsynlighet for at det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen ikke nås etter årets yngling.

Gaupebestanden i regionen har vært over bestandsmålet siden det ble fastsatt i 2005, og bestanden før jakt i 2012 lå 2 familiegrupper over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen. Samtidig viser Direktoratet for naturforvaltning i sin faglige tilråding til at det før jakt i 2012 ble registrert færre familiegrupper i områder med mål om yngling enn det som er bestandsmålet for regionen. I områder med mål om yngling i Nord-Trøndelag ble det registrert 5 familiegrupper før jakt i 2012, mens det ble registrert 6 familiegrupper i områder uten mål om yngling i samme fylke samme periode. I Sør-Trøndelag ble det registrert 2 familiegrupper av gaupe før jakt i 2012 i områder med mål om yngling, og i Møre og Romsdal ble det registrert 1 familiegruppe før jakt i 2012 i område med mål om yngling. Nemnda har delt bestandsmålet opp i delmål for de ulike fylkene, og Nord-Trøndelag ligger over dette delmålet mens de andre to fylkene ligger under delmålet. Departementet viser til at rovviltnemnda har en ambisjon om å redusere gaupebestanden i områder uten mål om yngling, og forskyve ynglingene sørover fra Nord-Trøndelag til Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal.

Departementet mener en høy kvote på 25 dyr uten hunddyrkvotet i områder uten mål om yngling er i tråd med rovviltforliket og forvaltningens mål om at bestanden skal holdes lav i områder uten mål om yngling, og det juridiske rammeverk som er skissert foran. En slik høy kvote i områder uten yngling innebærer imidlertid at kvotene i områder med mål om yngling må være lave nok slik at man kan sannsynliggjøre at bestandsmålet nås også etter neste yngling, jf. kommentarene til rovviltforskriften § 7. Departementet viser til at kravet til presisjon øker jo nærmere ned mot de nasjonale bestandsmålene den aktuelle rovviltart forvaltes, og som beskrevet over er målsettingen i tråd med rovviltforliket av 2011 å forvalte bestanden av gaupe så nær bestandsmålet som mulig. Departementet anser at kvoten er satt for høyt i rovviltnemndas vedtak hva gjelder områder som etter rovviltnemndas forvaltningsplan er definert som yngleområde for gaupe, og departementet reduserer den totale kvoten i områder med mål om yngling til 8 dyr. Når det gjelder fordelingen av kvoten mellom kvotejaktsonrådene mener departementet at dette skal følge sekretariatets saksframlegg til nemndas behandling av saken 22. november 2012. Unntakene er for kvotejaktområde 9 der kvoten settes til 2 dyr, kvotejaktområde 10 og 11 der nemndas vedtak om 13 gauper opprettholdes, kvotejaktområde 13 der kvoten settes til 1 dyr og kvotejaktområde 14 der kvoten settes til 1 dyr. Inndelingen av kvotejaktsonråder fremgår av sekretariatets saksframlegg til nemndas behandling av saken.

Direktoratet viser i sin faglige tilråding til at gjeldende kunnskap om gaupas bestandsdynamikk tilsier en lavere totalkvotet og en lavere hunddyrkvotet enn vedtatte

kvoter. Et høyt uttak av hunndyr under jakta i 2012 tilsier at man må vise forsiktighet i fastsettelsen av hunndyrkvote for 2013. Departementet er enig med direktoratet når det gjelder størrelsen på hunndyrkvoten, og setter denne til 2 voksne hunndyr i områder med mål om yngling av gaupe. Fosen naturvernforening anfører at det ikke må innføres noen form for kvotefri jakt på hunngauper i Fosen eller de andre områdene uten hunngaubebegrensning. Departementet mener det er riktig at det ikke er en kvote for voksne hunndyr i områder uten mål om yngling, og nemndas vedtak opprettholdes på dette punktet. Hunndyrkvoten er ikke gjeldende i kvotejaksområdene 3, 10, 11 og 15.

Direktoratet anbefaler i sin faglige tilråding at det ikke tildeles en reservekvote i region 6, at kvoter ikke kan flyttes mellom jaktområder og at jaktområder kan ikke slås sammen under jakta. Departementet følger denne faglige tilrådingen basert på kunnskapsgrunnlaget som er lagt fram i direktoratets faglige tilråding.

Bygdefolk for rovdyr anfører at vedtaket om sammenslåing av jaktområder og at det skal være minimum et dyr i hvert område, fjerner seg helt fra hensiktene i sekretariatets saksframlegg, og åpner for lettere å benytte tilleggskvoten. Departementet viser til at kvotejaksområdene nå følger sekretariatets saksframlegg. Videre vises det til at det ikke er gis en reservekvote i regionen.

Nord-Trøndelag Bondelag anfører at kvoten må settes høyere, spesielt i Nord-Trøndelag, fordi gaupebestanden i fylket må reduseres betydelig for å få bestanden raskt ned på målsettingen om 6 årlige ynglinger i fylket. Departementet mener det ikke er faglig forsvarlig å øke kvotene i fylket, og viser også til at det i områder uten mål om yngling er satt en høy kvote. Fosen naturvernforening anfører at kvoten i kvotejaksområde 15 med Fosenhalvøya må reduseres fra 10 til 5 gauper. Departementet viser til at kvotejaktområde 15 ligger i området der rovviltnemnda gjennom sin forvaltningsplan har bestemt at det ikke er mål om yngling av gaupe. Det er derfor ønskelig med en høyere kvote i dette området enn om området hadde hatt mål om yngling. Departementet opprettholder derfor nemndas kvote på 10 dyr i kvotejaksområde 15.

Nord-Trøndelag Bondelag ønsker kvotefri jakt i kvotejaksområde 15 (Fosenhalvøya). Kvotefri jakt er omtalt i kommentarene til rovviltforskriften § 11 annet ledd. Det fremgår der at det bare kan åpnes for kvotefri jakt på gaupe så lenge dette kan skje innenfor rammen av det nasjonale bestandsmålet for regionen, og det forutsettes at kvotefri jakt bare kan skje i områder der det normalt ikke opptrer gaupe i ynglende bestander. Som rovviltnemnda redegjør for i sin forberedende klagebehandling, er ikke Fosenhalvøya et slikt område. Kvotefri jakt er følgelig ikke aktuelt i dette området. Nemnda har i sitt vedtak åpnet for kvotefri jakt i deler av Møre og Romsdal der det ikke er mål om yngling. Departementet mener det er hjemmel for å gjennomføre kvotefri jakt i dette området i år som tidligere år.

Fosen Naturvernforening anfører at rovviltnemnda er sammensatt på en slik måte at det svekker tillitten til avgjørelser som blir tatt. Det bes om en habilitetsvurdering av nemnda. Rovviltnemndene er statlige viltorganer, og er underlagt forvaltningslovens regler, herunder forvaltningslovens krav til habilitet, jf § 10. Det er ikke slik at enhver interesse eller rolle som rovviltnemndenes medlemmer måtte ha, automatisk fører til inhabilitet. Det at et medlem av rovviltnemndene for eksempel har interesser i beitenæring, fører ikke automatisk til at en person er inhabil i saker knyttet til rovvilt. Et habilitetsspørsmål må vurderes konkret ut fra den aktuelle saken som er til behandling. Miljøverndepartementet forutsetter at rovviltnemndene, på lik linje med øvrige offentlige tjenestemenn, kjenner til lovens regler om habilitet, og at de foretar en vurdering av sin habilitet i den konkrete saken som skal behandles.

Naturvernforbundet og Bygdefolk for rovdyr anfører at rovviltnemnda ikke har gjort vurderinger etter naturmangfoldloven for den delen av vedtaket som går utover sekretariatets saksframlegg. Departementet viser til at naturmangfoldloven §§ 5, 7, 8-10, 12, 14 og 16, og rovviltforskriften §§ 4, 7 og 11 er lagt til grunn i nemndas behandling av saken, jf. sekretariatets saksframlegg.

Konklusjon

Miljøverndepartementet endrer nemndas vedtak om kvote for kvotejakt på gaupe slik at total kvote settes til 33 dyr, hvorav 2 voksne hunndyr. Fordelingen av den totale kvoten på 33 dyr følger av sekretariatets saksframlegg til nemndas behandling av gaupekvoter i møtet av 22. november 2012, med unntak av i kvotejaksområde 9 der kvoten settes til 2 dyr, kvotejaksområde 10 og 11 der kvoten settes til 13 dyr, kvotejaksområde 13 der kvoten settes til 1 dyr og kvotejaksområde 14 der kvoten settes til 1 dyr.

Hunndyrkvoten fordeles ikke mellom de ulike kvotejaksområdene, slik at kvotejakta avsluttes når hunndyrkvoten er fylt. Hunndyrkvoten gjelder ikke i kvotejaksområdene 3, 10, 11 og 15. Miljøverndepartementet opprettholder rovviltnemndas vedtak når det gjelder områder med kvotefri jakt. Det tildeles ingen reservekvote i region 6. Tildelte kvoter kan ikke flyttes mellom jaktområder, men det gjøres unntak fra dette i tilfelle overskyting i en region. Jaktområder kan ikke slås sammen under jakta.

Departementet anser at dette vedtaket tilfredsstiller vilkåret i naturmangfoldloven § 16 tredje ledd om at høsting bare kan tillates når best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd. Departementet finner også at vedtaket er forsvarlig, sett i lys av artens funksjon i økosystemet, den virkningen høstingen kan ha på det biologiske mangfold for øvrig, artens betydning for næring eller rekreasjon, høstingstradisjonen i vedkommende område og den skade arten gjør.

Med hilsen


for Brita Slettemark (e.f.)
avdelingsdirektør


Gro Kvelprud Moen
rådgiver

Adresseliste

Nord-Trøndelag bondelag	Hamnegata 33		
Foreningen Våre Rovdyr	Postboks 195	2150	ÅRNES
Bygdefolk for Rovdyr	Vikabakken 4	2420	TRYSIL
Naturvernforbundet i Møre og Romsdal		6630	TINGVOLL
Naturvernforbundet i Sør- Trøndelag	Sandgata 30	7012	TRONDHEIM
Fosen Naturvernforening	Ytre Ringvei 32	7100	RISSA
Naturvernforbundet i Nord- Trøndelag	Postboks 132	7702	STEINKJER

Kopi:

Rovviltnemnda i region 6 c/o Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag
Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Direktoratet for naturforvaltning